

La Defense u Parizu

arhitektura moći i budućnosti

Arhitektonski kompleks La Défense nalazi se u zapadnom dijelu Pariza. On je istovremeno završetak šireg gradskog područja, skladni organski nastavak grada i početak novog urbanističkog kompleksa. Planiranje La Défense trajalo je godinama, a traje i dalje, kao i sama izgradnja.

Zemljopisno La Défense se nalazi na vrlo važnoj točki, velikoj linearnoj osi koja prolazi gradom. Ova je os jedinstvena u svijetu, a oblikovana je 1640. godine kada je Le Notre, inače oblikovatelj vrtova Versaillesa, zasadio nizove brijestova od Louvrea prema zapadu. Od tada, u svakom stoljeću u gradskom planiranju vodilo se računa o osi koja je produljivana prestižnim spomenicima. Tako su na velikoj osi podignuti Arc de Triomphe de Caroussel, vrtovi Tuileriesa, Place de la Concorde, Arche de Triomphe i napokon 1883. godine okružje La Défense. Na tom je prostoru puno kasnije, 1958. godine, oblikovan Poslovni park.

Ideja za oblikovanje ovog, zapadnog dijela grada nastala je 1958. godine kada je postavljen zahtjev da se na 750 hektara zemljišta realizira iznimno veliki projekt najraznovrsnijih gradnji koje bi se gradile kontinuirano u rasponu od trideset godina. Program gradnje prihvaćen je 1964. godine, a uključivao je izgradnju 750.000 četvornih metara poslovnih prostora koji su se trebali smjestiti u nebodere visine 100 metara, kao i u niže objekte koji će se podizati uokolo središnjeg šetališta ispod kojeg će prolaziti podzemna željeznica i ostale prometne komunikacije. Prva građevina bila je CNIT, veličanstveni objekt sa zakrivljenim, lebdećim krovom koji delikatno počiva na tri uporišne točke, a posljednja dovršena građevina je veliko arhitektonsko remek-djelo Grande Arche, po kojem se zapravo i identifikira kompleks La Défense. U vremenskom rasponu od podizanja prve i posljednje građevine La Défense moguće je razlikovati tri grupe

nebodera koje su osmislili najpoznatiji svjetski arhitekti. Prva grupa nebodera oslanjala se na program donesen 1964. godine, a koji je nametnuo određena ograničenja u dimenzijama. Od 1970. godine podižu se neboderi visine 200 metara čija izgradnja se temelji na američkim standardima koji su propisivali gradnju oko središnje prostorne jezgre, čime se oblikuje mreža građevina. Svaki neboder imao je slobodne katne prostore koji su prilagođavani potrebama naručitelja, svi su prostori bili klimatizirani i umjetno osvijetljeni. U tu grupu spadaju građevine Gan, Fiat, Assur. Od 1980. godine grade se neboderi koji zadovoljavaju nove zahtjeve, prvenstveno potrebu za individualnim poslovnim prostorima s prirodnim osvijetljenjem, a pozornost se obraća očuvanju energije i novim tehnologijama. To je rezultiralo novim arhitektonskim oblicima, pa su građevine ili vrlo niske (Elysee-La Défense, Les Miroirs) ili vrlo visoke (Elf, Descar-

tes). Kod ostalih izgrađenih objekata dominirali su zakrivljeni oblici i oštri uglovi. Fasade, manje ostakljene nego na prijašnjim gradnjama, koriste tradicionalne materijale poput granita, mramora, aluminija. Takvim raznolikim arhitektonskim ostvarenjima La Defense pokazuje razvoj gotovo polustoljetnog arhitektonskog i prostornog razmišljanja i oblikovanja. Prostor među građevinama obogaćen je i oplemenjen umjetničkim djelima jer je jedna od osnovnih odrednica plana izgradnje bila da se prostoru da kulturna dimenzija. Tako je danas ovaj prostor ispunjen sa sedamdeset skulpturalnih ostvarenja poznatih i nepoznatih umjetnika. Skulptori su aktivno sudjelovali u oblikovanju prostora određujući najbolje moguće varijante smještaja skulptura u ambijent upotpunjujući sliku cjeline. Jedno od tih nastojanja je svakako bazen Yaacova Agama s koloristički raznolikim mozaicima koji je zanimljiv i promatračima s vrhova okolnih nebodera

i onima na tlu koji mogu uživati u stalno promjenjivim oblicima čak sedamdeset vodenih mlazova koji se mijenjaju po taktovima glazbe. Ili pak djelo Double Ligne Bernara Veneta koje čini skupina visokih ventilatora vrlo krhke strukture, koje nema samo umjetničko određenje, već i stvarno, praktično.

Posljednja monumentalna gradnja je veličanstveni Grande Arche podignut na lokaciji Tête Défense na kojoj nije bila predviđena građevina tako impozantnih razmjera. Nakon neuspjelih natječaja 1972. i 1982. godine, pod patronatom Franoisa Mitteranda, 1982. godine organiziran je treći međunarodni natječaj za arhitektonsko rješenje tog dijela La Défensea. Od 424 projekta koja su predložena stručnom povjerenstvu, odabrana su četiri i prezentirana predsjedniku Mitterandu koji je bio posebno fasciniran čistoćom i snagom projekta nepoznatog danskog arhitekta Johanna Otta von Spreckelsena. Grande Arche

je građen šest godina, postavši jedan od najvažnijih arhitektonskih spomenika 20. stoljeća, simbol zajedništva. U čast stogodišnjice Francuske revolucije Eiffelovom tornju je 1889. godine pripala uloga spomena na taj događaj, a dvije stotine godina poslije tu je ulogu preuzeo Grande Arche.

Vrijednost kompleksa La Défensa je njegova cjelovitost koja spaja sva područja ljudskog života. Ovaj arhitektonski kompleks uspijeva ispuniti sve čovjekove potrebe: za radom, stanovanjem, odmorom, kulturom, estetikom. Smjelost i dalekosežnost planera i graditelja ove arhitektonske cjeline već je opravdala svrhu pokazavši što nesputani um može ostvariti na kraju 20. stoljeća.